

4

Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto valtuustoaloitteesta, joka koskee esteettömyysratkaisujen parantamista pyöräteiden kannalta (b-asia)

HEL 2012-009040 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättäne antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Kaupunkisuunnitteluvirasto on uudistamassa pyöräliikenteen suunnitteluohjeita. Yksi selkeä päämäärä on luopua pyöräteiden reunatuista. Ne heikentävät ajomukavuutta ja edellyttävät monissa tilanteissa ylimääräistä tarkkaavaisuutta, mikä saattaa heikentää liikenneturvallisuutta siirtämällä pyöräilijöiden huomiota pois liikenteestä. Toistaiseksi jalankulkua koskevat esteettömyysvaatimukset edellyttävät kuitenkin reunatuksen käyttöä risteyksissä. Näkövammaiset tarvitsevat tunnistettavia reunaelementtejä, joiden perusteella on mahdollista havaita kadunylityskohdat ja ottaa suuntaa.

Koska pyöräilylle ja jalankululle on aikaisemmin suunniteltu lähinnä vain yhteisiä väyliä, on myös pyörätiet sisällytetty jalankulun esteettömyysvaatimusten piiriin. Vuonna 2008 päivitetty ohjeet esteettömästä rakentamisesta edellyttävät reunatuksen käyttöä myös jalankulusta erotetuilla pyöräteillä. Pyöräliikenteen kannalta tilanne on ongelmallinen, sillä pyörätien ja ajoradan väliin sijoitettavat reunatuet saavat viistettynäkin aikaan kovan tärähdyksen, jonka haittavaikutus korostuu esimerkiksi perävaunua vedettäessä tai lapsi-istuinta käytettäessä.

Pyöräteiden rakenteellisesta suunnittelusta vastaa rakennusvirasto, jonka kanssa kaupunkisuunnitteluvirasto pyrkii löytämään edellytykset reunatuettomien pyöräteiden toteuttamiselle siten, että esteettömyyden asettamat vaatimukset edelleen täyttyvät. Ulkomaisten esimerkkien pohjalta tämä vaikuttaa hyvinkin mahdolliselta; jopa niin, että esteettömyyden laatutasoa voidaan nykyisestä edelleen parantaa. Onhan pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden puutteellinen erottelu itsessään merkittävä esteettömyysongelma, Se ilmenee esimerkiksi vuonna 2005 laaditussa Helsingin eteläisten kaupunginosien esteettömyyssuunnitelmassa, jossa Bulevardin pyörätiejärjestelyistä todetaan seuraavaa:

"Suojateiden hahmotettavuus on vaikea kadun ylityksissä pyöräteiden takia. Pyörätie tuottaa suojateille kaksiosaisen rakenteen, jossa jalankulkijan pitäisi odottaa istutuskaidalla ennen pyörätietä ja reunatuki on vasta pyörätien jälkeen."

Esimerkki osoittaa, ettei esteettömyysongelmaa ratkaista yksinomaan esteettömillä reunatuilla. Erityisesti näkövammaisten ja ikäihmisten näkökulmasta on olennaista, että pyöräteiden rakenteelliset järjestelyt muodostavat yksiselitteisen ja selkeän kokonaisuuden, jossa jalankulkija ei joudu törmäyskurssille pyöräilijöiden kanssa. Tästä syystä liikennesuunnitteluosastolla tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota pyöräliikenteen ja jalankulun rakenteelliseen erotteluun, mikä on välttämätöntä pyrittäessä toimivaan infrastruktuuriin molempien kulkumuotojen osalta.

Liikennesuunnitteluosasto valmistele pyöräliikenteen risteysjärjestelyjä koskevan suunnitteluohjeen kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn loppuvuodesta 2012. Ohjeessa esitettävät uudet suunnittelutavoitteet edellyttävät muutoksia kadunrakentamista ohjaaviin tyyppiirustuksiin, joiden päivittäminen on aloitettava rakennusviraston toimesta yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Pyöräteiden ja jalkakäytävien käyttäjälähtöinen suunnittelu, missä yksi päätavoite on kulkumuotojen parempi erottelu, tulee edellyttämään uudistuksia myös pyöräväylien ja jalkakäytävien kunnossapitoon. Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt kantakaupungin pyöräväylien talvihoitoa koskevan kehittämiselvityksen, jossa tutkitaan keinoja sopeuttaa kunnossapitoa uusien tavoitteiden mukaisesti. Selvityksen on määrä valmistua lokakuussa 2012, jonka jälkeen on ajankohtaista arvioida kunnossapitoon liittyviä linjauksia.

Kunnossapidon asettamat reunaehdot tulevat ratkaisevasti vaikuttamaan mahdollisuuksiin erotella jalankulku ja pyöräily rakenteellisesti. Tätä kautta kunnossapidosta vastaava rakennusvirasto on avainasemassa vaikuttamassa siihen, voidaanko tulevaisuuden pyörätieratkaisuilla myötävaikuttaa paremman esteettömyyden syntymiseen ja voidaanko pyöräliikennettä haittaavista reunatuista luopua.

Tiivistelmä

Pyöräteiden reunatuista luopuminen on liikennesuunnittelun näkökulmasta erittäin perusteltua. Reunatuettomat pyörätiejärjestelyt ja niiden edellyttämä rakenteellinen erottelu jalankulusta tekevät mahdolliseksi toteuttaa nykyistä laadukkaampaa jalankulkuympäristöä myös esteettömyyden näkökulmasta.

11.09.2012

Lsp/4

Esittelijä

Valtuustoaloite

Ville Yli-Kahri ja 17 muuta valtuutettua ovat 13.6.2012 jättäneet seuraavan valtuustoaloitteen:

"Helsinki kaikille -projekti on monilta osin ollut menestystarina: Helsinki on nyt paljon parempi kaupunki heikosti liikkuville, huononäköisille ja muillekin, joille katuratkaisujen yksityiskohdat ovat tärkeitä.

Parannettavaa kuitenkin vielä on. Yksi epäkohta on, että katujen tyyppipiirroksissa esteettömyysratkaisut ja pyöräily on sekoitettu samaan tilaan. Esimerkiksi huononäköisten ja heikosti liikkuvien ohjaaminen nopeiden ajoneuvojen sekaan ei ole turvallista eikä kenenkään tavoite.

Eryteisesti huononäköisten turvallisuuden kannalta on tärkeää, etteivät he vahingossa joudu pyörätielle. Esimerkiksi Zurichissa pyöräväylien rakentaminen jalkakäytävälle on nimenomaisesti kielletty esteettömyysnormeissa. Myös esimerkiksi Tukholman esteettömyysratkaisuissa risteykset on toteutettu niin, etteivät kävelijät ja pyöräilijät sekoitu.

Pyöräilijöille nykyiset reunakivet ovat haitallisia ja jopa vaarallisia. Terävä töyssy risteyksessä pakottaa keskittymään katupintaan sen sijaan että pyöräilijä tarkkailisi liikennettä asianmukaisesti. Pyöräilijät myös kiertävät pitkin risteysia etsiessään niitä kohtia, joista ylimääräisen töyssyn voi kiertää.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että esteettömät risteysratkaisut toteutetaan kokonaisuudessaan jalkakäytävien puolella ja pyörätiet erotetaan niistä selvästi siten, että pyörätietä ei katkaista lainkaan reunakivellä. Ratkaisu parantaa erityisesti huononäköisten ja heikosti liikkuvien turvallisuutta ja tekee myös pyöräilyä sujuvampaa turvallisempaa."

Lausuntopyyntö

Hallintokeskus on pyytänyt kaupunkisuunnittelulautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 7.9.2012 mennessä.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Marek Salermo, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37123
marek.salermo(a)hel.fi

11.09.2012

Lsp/4

Liitteet

1 Kuvaliite